

УДК 378.147:[81'243:007]

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Жигунова В.О.

Хмельницький національний університет

Обґрунтовано модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації. Опрацьовано педагогічні умови іншомовної підготовки. Розглянуто принципи та методологічні підходи до навчання іноземної мови майбутніх фахівців з міжнародної інформації. Запропоновано шляхи підвищення рівня іншомовної підготовки майбутніх фахівців. Визначено результат впровадження запропонованої моделі.

Ключові слова: майбутні фахівці з міжнародної інформації, модель, моделювання, професійна компетентність, іншомовна підготовка, педагогічна умова.

Постановка проблеми. Необхідною складовою характеристики сучасного фахівця у сфері міжнародних відносин є високий рівень іншомовної компетентності у професійному середо-

вищі. В процесі здійснення професійної діяльності кожному фахівцю у сфері міжнародних відносин доводиться працювати з іншомовними ресурсами, співпрацювати з представниками міжнародних

організацій, проводити переговори з представниками інших країн тощо. Фахівці з міжнародної інформації не є винятком. Оскільки фахівці з міжнародної інформації забезпечують міжнародну взаємодію у галузі зовнішньополітичних, економічних та культурних взаємовідносин та пов'язані з різними сферами, для них постає необхідність оволодіння фаховою лексикою в усіх галузях міжнародних відносин. Також у студентів необхідно розвивати навички анутовання і реферування іноземних друкованих, аудіо- та відеоматеріалів як українською, так і мовою оригіналу. Також важливо навчати майбутніх фахівців у сфері міжнародних відносин правилам оформлення документів, що відносяться до галузі дипломатії та зовнішньополітичних зв'язків. Більше того, необхідно розвивати навички ділового листування іноземною мовою, аби майбутні фахівці мали змогу здійснювати не лише усну, а й письмову комунікацію у сфері своєї професійної діяльності.

Для підвищення рівня професійно-орієнтованої іншомовної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації доцільною є розробка моделі її формування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання моделювання як форми педагогічного дослідження розглядається у роботах В. Штоффа, А. Петрової, В. Бикова, Л. Романишиної, Н. Хоружко, А. Вербицького, Р. Горбатюка. Спільним у роботах вищезгаданих науковців є те, що вони виокремлюють уможливлення певним чином відображувати дійсність як загальну властивість, що є характерною для моделей.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри велику кількість існуючих моделей іншомовної підготовки не існує такої, що комплексно надає методологічну та теоретичну інформацію для організації професійного навчання іноземної мови майбутніх фахівців з міжнародної інформації.

Мета статті. Обґрунтувати модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації.

Виклад основного матеріалу. Моделювання як конкретний спосіб узагальнення навчального матеріалу відоме здавна. У процесі передавання інформації люди часто використовували умовні позначки та знаки, які заміняли реальні предмети, а усні пояснення супроводжувалися схемами та малюнками. Однак істинного педагогічного значення моделі починають набувати лише після теоретичного обґрунтування засобів і методів навчання, а постійно застосовуватись у викладанні вони почали з виникненням і становленням класно-урочної системи освіти. Вітчизняні дидакти надавали великого значення наочності та практичним формам навчання, тому активно пропагували моделі-аналогії та методи їх побудови. І це не випадково, оскільки формування нових понять і їх розвиток на основі вже наявних уявлень про інші предмети шляхом взаємного зіставлення і доповнення підпорядковуються головним властивостям моделювання і здійснюються як перетворення об'єкта на сукупність видових моделей з їх подальшою класифікацією. А процес формування знань, як відомо, пов'язаний з перетворенням первинних моделей на похідні, з їх уточненням і корекцією [1].

Розглянемо поняття «модель» та «моделювання».

Модель – це уявна або матеріально реалізована система, яка, відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна замінювати його так, що її вивчення дає нам нову інформацію про цей об'єкт [2, с. 7]. Як зазначає В. Биков, модель – це деякий опис системи, що характеризує такі її особливості, які відображають цілі побудови та використання моделі. Автором також визначено «моделювання педагогічних систем» як найбільш актуальний напрям розвитку педагогічної науки [3, с. 65].

Моделювання у дидактиці трактують, як «засіб висвітлення структурних елементів і зв'язків між ними, пізнання закономірностей дидактичного процесу» [4, с. 16]. А. Вербицький розуміє моделювання як відтворення змісту будь-якої професійної діяльності людини і змісту стосунків між людьми під час виконання цієї діяльності [5, с. 131]. М. Якубовскі у своєму дослідженні зазначає, що будь-яка модель є вираженням відносної істини, відображає необхідні й достатні умови її існування, а саме: між моделлю й оригіналом існує відношення подібності, форма якої яскраво виражена і точно зафіксована (умова відображення та уточнення аналогії); модель у процесі наукового пізнання є замісником об'єкту, що вивчається (умова репрезентативності); вивчення моделі дозволяє покращити інформацію про оригінал (умова екстраполяції) [6, с. 372].

Властивостями моделі є наступні: відображення суттєвих ознак об'єкту, що вивчається; дослідження системи в єдності та взаємодії усіх її основних елементів; прогнозування результатів подальшого розвитку системи [7, с. 98].

Модель реалізації професійної спрямованості підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації у процесі вивчення іноземної мови ми розглядали як «спеціально організовану діяльність педагога, що забезпечує повноту досягнення поставлених дидактичних цілей» [8].

Нами розроблено модель формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації. Метою моделі є підвищення готовності майбутніх фахівців з міжнародної інформації до професійної діяльності. Використання такої моделі дає можливість підвищити рівень успішності навчання майбутніх фахівців з міжнародної інформації.

Використання такої моделі дає можливість підвищити рівень успішності навчання майбутніх фахівців з міжнародної інформації. При цьому, в основу моделі закладено судження про фундаментальний характер іншомовної підготовки у процесі навчання майбутніх фахівців з міжнародної інформації та її професійна спрямованість. Запропонована у нашому дослідженні модель передбачає застосування нових шляхів підвищення рівня професійної спрямованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації, а також впровадження сучасних педагогічних умов у процесі професійної підготовки.

У нашому дослідженні ми розглядаємо професійну підготовку як сукупність спеціальних знань, навичок і умінь з конкретної професії і спеціальності, соціально-важливих якостей особистості, які дозволяють виконувати професійні обов'язки в певній сфері діяльності.

Метою професійної підготовки майбутнього фахівця в сфері міжнародної інформації є формування такої особистості, яка володіє сформованою системою знань, навичок і умінь та яка здатна ефективно вирішувати поставлені завдання у майбутній професійній діяльності.

Обґрунтування мети і завдань професійно спрямованої іншомовної підготовки майбутніх

фахівців з міжнародної інформації диктуються основними вимогами соціально-економічного розвитку сучасного суспільства до підготовки фахівців даної сфери діяльності, новими тенденціями у зміні змісту функціонування міжнародних відносин, характером професійної діяльності інформаційного аналітика-міжнародника.

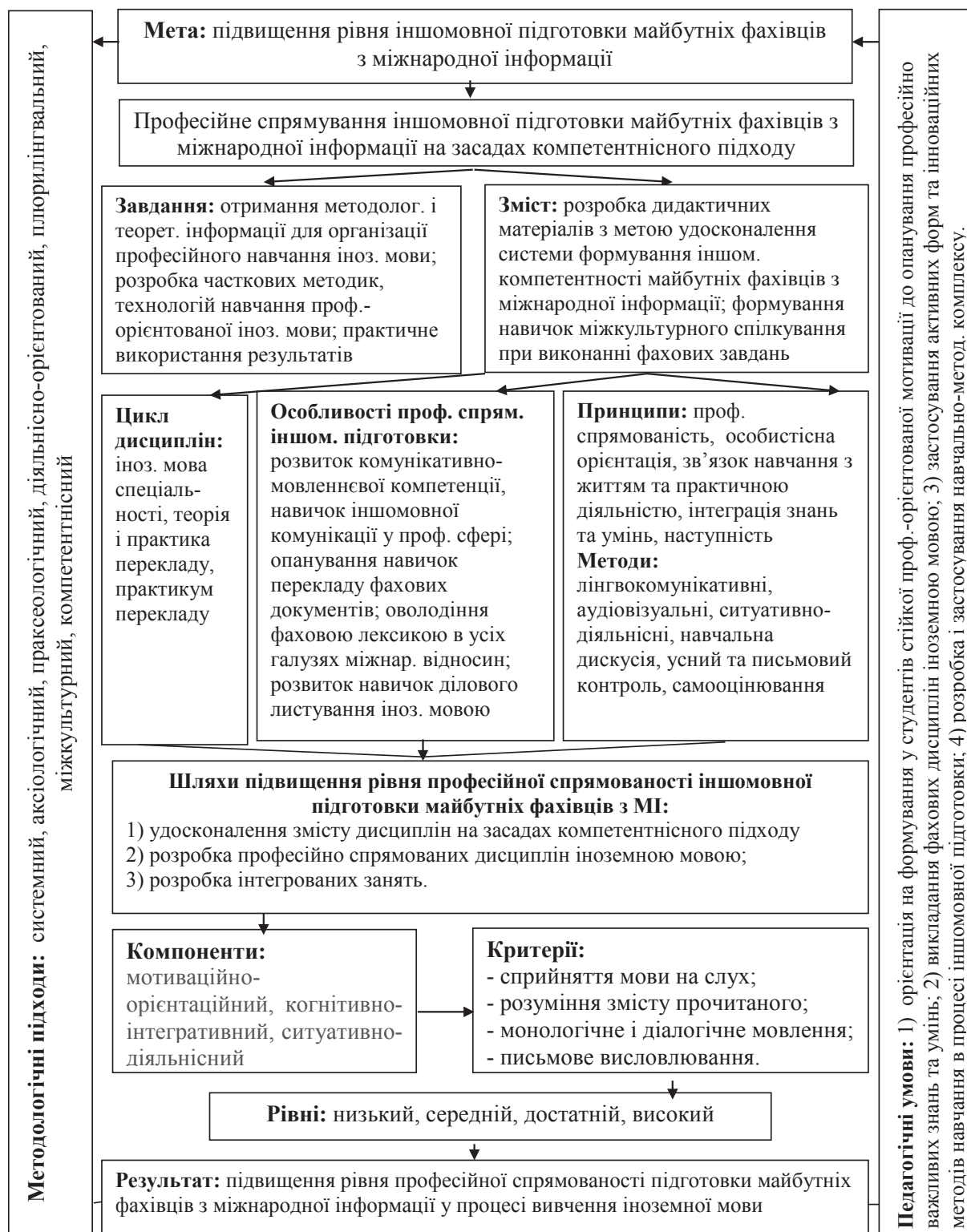

Рис. 1. Структурна модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації

Ми визначили мету моделі як підвищення рівня іншомовної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації.

Нами застосовані наступні шляхи досягнення даної мети:

- удосконалення змісту дисциплін «Іноземна мова спеціальності», «Теорія і практика перекладу», «Практикум перекладу»;
- розробка професійно спрямованих дисциплін іноземною мовою;
- розробка інтегрованих занять.

Основними методологічними підходами моделювання професійно спрямованої іншомовної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації обрано: системний, аксіологічний, праксеологічний, діяльнісно-орієнтований, плюрилінгвальний, міжкультурний та компетентнісний підходи.

Нині все частіше оцінюючи ділові якості людини, замість поняття «професіоналізм» використовують нове визначення «компетентність». Професійна компетентність – це цілісний комплекс знань, умінь і навичок, психологічних особливостей (якостей), професійних позицій та акмеологічних інваріантів. Для сучасного суспільства необхідно формувати спеціаліста, який здатний не лише творчо використовувати інформацію, а й самостійно здобувати і застосовувати її у складних і несподіваних ситуаціях, ставити завдання та знаходити шляхи їх вирішення [9, с. 29].

Тому, особливого значення в іншомовній підготовці майбутніх фахівців з міжнародної інформації ми надаємо саме компетентнісному підходу.

У нашому дослідженні визначено, що реалізація компетентнісного підходу в процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації передбачає дотримання низки педагогічних умов:

- 1) формування у студентів стійкої професійно-орієнтованої мотивації до опанування професійно важливих знань та умінь;
- 2) викладання фахових дисциплін іноземною мовою;
- 3) використання в процесі іншомовної підготовки активних форм та інноваційних методів навчання;
- 4) розробка навчально-методичного забезпечення.

Важливе місце у формуванні іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців

з міжнародної інформації займають педагогічні умови, що враховуються при побудові навчального процесу. Нами виділено наступні умови:

- орієнтація на формування у студентів стійкої професійно-орієнтованої мотивації до опанування професійно важливих знань та умінь;
- викладання фахових дисциплін іноземною мовою;
- застосування активних форм та інноваційних методів навчання в процесі іншомовної підготовки;
- розробка і застосування навально-методичного забезпечення для формування у студентів професійної іншомовної компетентності.

Дані умови забезпечують формування конкурентоспроможного професіонала, забезпечують розвиток професійних цінностей та особистих якостей майбутнього фахівця. Іншомовна підготовка, що відбувається з урахуванням вищезазначених організаційно-педагогічних умов, спрямована на формування ситуативно-діяльнісного компоненту готовності до професійної діяльності та розвитку комунікативної компетенції.

Викладене вище дозволило нам побудувати модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної інформації (рис. 1).

Результатом впровадження розробленої нами моделі є підвищення рівня професійної спрямованості іншомовної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації у процесі вивчення іноземної мови.

Висновки і пропозиції. Отже, моделювання – важливий метод наукового пізнання, який дозволяє визначити структурні елементи і зв'язки між ними, сприяє пізнанню закономірностей дидактичного процесу. Вважаємо, що розроблена модель підвищення рівня професійної спрямованості підготовки майбутніх фахівців з міжнародної інформації у процесі вивчення іноземної мови є цілісною системою, яка відображає об'єкт дослідження і здатна замінювати його таким чином, що її вивчення дає нам нову інформацію про нього. Іншомовна підготовка майбутніх фахівців з міжнародної інформації, побудована за цією моделлю, дає можливість для підвищення рівня успішності вивчення іноземної мови, оволодіння фаховою лексикою, що необхідна для виконання фахових завдань, розвитку комунікативних навичок та практичного засвоєння вивченого матеріалу.

Список літератури:

1. Петрова А. Модель формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в процесі фахової підготовки. Рідна школа № 8–9 (серпень–вересень) 2011. С. 48–52.
2. Штофф В.А. Моделирование и философия : [монография] / Виктор Александрович Штофф. – М.; Л.: Наука, 1966. – 326 с.
3. Биков В. Интеграция системы освіти України у світовий освітній простір: проектний підхід як ефективний інструмент її реалізації / В. Биков // Професійна освіта: педагогіка і психологія : україно-польський журнал / [за ред. І. Зязюна, Н. Ничкало, Т. Левовицького, І. Вільш.] – К.; Ченстохова, 2001. – Вип. III. – С. 65–73.
4. Хорушко Н.М. З досвіду використання проектно-методики у викладанні англійської мови / Н.М. Хорушко // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 16–18.
5. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход : [метод. пособие] / Андрей Александрович Вербицкий. – М.: Высшая школа, 1991. – 207 с.
6. Якубовски М.А. Математическое моделирование профессиональной деятельности учителя : [монография] / Марек Антони Якубовски ; под. ред. И.М. Козловской. – Львів: Євровіт, 2003. – 428 с.
7. Ханцева Г.Г. Формирование профессиональной направленности студентов в процессе изучения иностранного языка (на материале технического вуза) : дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.08 / Ханцева Галина Григорьевна. – Рубцовск, 2000. – 126 с.

8. Technology Mentoring: A Model For Professional development society for Information Technology & Teacher Education [Text] : International Conference 17 mar., 2014 in Jacksonville, Florida, United States. – Chesapeake; VA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), 2014. – P. 1587-1593. – Режим доступа: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1146>.
9. Сергеева Л.М. Управлінські навички молодшого спеціаліста: теорія та методика формування : монографія / Лариса Миколаївна Сергеева ; за ред. С.О. Сисоевої. – К.: Кадри, 2001. – 202 с.

Жигунова В.А.

Хмельницький національний університет

СТРУКТУРНАЯ МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО МЕЖДУНАРОДНОЙ ИНФОРМАЦИИ

Аннотация

Обоснована модель формирования иноязычной профессиональной компетентности будущих специалистов по международной информации. Обработано педагогические условия иноязычной подготовки. Рассмотрены принципы и методологические подходы к обучению иностранному языку будущих специалистов по международной информации. Предложены пути повышения уровня иноязычной подготовки будущих специалистов. Определены результат внедрения предложенной модели.

Ключевые слова: будущие специалисты по международной информации, модель, моделирование, профессиональная компетентность, иноязычная подготовка, педагогическое условие.

Zhyhunova V.O.

Khmelnitskyi National University

STRUCTURAL MODEL OF FOREIGN PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN INTERNATIONAL INFORMATION FORMATION

Summary

The model of foreign language professional competence of future specialists in international information formation is substantiated. The pedagogical conditions of foreign language training are worked out. The principles and methodological approaches to future specialists in international information foreign language training are considered. The ways of raising the level of foreign language training of future specialists are offered. The result of implementation of the proposed model is determined.

Keywords: future specialists in international information, model, modeling, professional competence, foreign language training, pedagogical condition.